

**KANCELARIA
SENATU**

BIURO LEGISLACYJNE

Warszawa, 20 marca 2023 r.

**Opinia do ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego
oraz niektórych innych ustaw**

(druk nr 938)

I. Cel i przedmiot ustawy

Przedłożona Senatowi ustawa o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw zmierza do wdrożenia do krajowego porządku prawnego zmian wynikających następujących aktów prawa unijnego:

- a) w zakresie zmian wprowadzanych do przepisów Kodeksu postępowania karnego, Kodeksu karnego wykonawczego oraz ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:
  - dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/800 z dnia 11 maja 2016 r. w sprawie gwarancji procesowych dla dzieci będących podejrzanymi lub oskarżonymi w postępowaniu karnym (Dz. Urz. UE L 132 z 21.05.2016, str. 1),
  - dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1919 z dnia 26 października 2016 r. w sprawie pomocy prawnej z urzędu dla podejrzanych i oskarżonych w postępowaniu karnym oraz dla osób, których dotyczy wnioski w postępowaniu dotyczącym europejskiego nakazu aresztowania (Dz. Urz. UE L 297 z 04.11.2016, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 91 z 05.04.2017, str. 40),
- b) w zakresie zmiany przepisu art. 202 § 4b Kodeksu karnego:
  - dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/93/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie zwalczania niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego dzieci oraz pornografii dziecięcej, zastępującej

decyzję ramową Rady 2004/68/WSiSW (Dz. Urz. UE L 335 z 17.12.2011, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 18 z 21.01.2012, str. 7).

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/800 w sprawie gwarancji procesowych dla dzieci będących podejrzanymi lub oskarżonymi w postępowaniu karnym nakłada na państwa członkowskie Unii Europejskiej obowiązek udzielenia **dzieciom, to jest osobom, które nie ukończyły 18 lat**, będącym podejrzanymi lub oskarżonymi w postępowaniu karnym, informacji o ich prawach ustanowionych w niniejszej dyrektywie, które dotyczą prawa dziecka do:

- poinformowania podmiotu odpowiedzialności rodzicielskiej (przedstawiciel ustawowy, opiekun) o tym, że dziecko jest podejrzanym lub oskarżonym,
- pomocy adwokata,
- ochrony prywatności (kwestie jawności),
- towarzyszenia mu przez podmiot odpowiedzialności rodzicielskiej na etapach innych niż tylko rozprawa albo posiedzenie,
- pomocy prawnej z urzędu,
- indywidualnej oceny (wywiad środowiskowy),
- badania lekarskiego,
- stosowania środków alternatywnych w miejsce środka polegającego na pozbawieniu wolności,
- towarzyszenia mu przez podmiot odpowiedzialności rodzicielskiej na rozprawie lub posiedzeniu
- osobistej obecności na rozprawie,
- skutecznych środków naprawczych,
- szczególnego traktowania w czasie pozbawienia wolności,
- pouczenia w przysługujących prawach w prostym i przystępnym języku i utrwaleniu czynności pouczenia zgodnie z właściwą krajową procedurą dotyczącą utrwalania czynności postępowania.

Odpowiednie zmiany, wdrażające dyrektywę wprowadzone zostały w ustawie – Kodeks postępowania karnego.

W art. 76 k.p.k. precyzuje się zakres podmiotowy przepisu poprzez rezygnację z pojęcia „nieletni” – zastrzeżonego dla spraw z zakresu prawa regulowanego ustawą z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz. U. poz. 1700 oraz z 2023 r. poz. 289) i zastąpienie go wyrażeniem „oskarżony, który nie ukończył 18 lat”.

Ustawa wprowadza nowy przepis art. 76a k.p.k., który przewiduje możliwość udziału rodzica lub opiekuna w posiedzeniu sądu albo osoby trzeciej wskazanej przez oskarżonego w określonych przypadkach, tj. wówczas, gdy udział rodzica lub opiekuna może prowadzić *„do naruszenia praw lub interesów oskarżonego, jest niecelowy ze względu na jego dobro, uniemożliwia przeprowadzenie posiedzenia albo rozprawy albo utrudnia je w istotny sposób”*, wówczas oskarżony może wskazać inną osobę pełnoletnią.

Jeżeli oskarżony nie wskazał takiej osoby lub przewodniczący uznał, że jej obecność może prowadzić *„do naruszenia praw lub interesów oskarżonego, jest niecelowa ze względu na jego dobro, uniemożliwia przeprowadzenie posiedzenia albo rozprawy albo utrudnia je w istotny sposób”*, przewodniczący wyznacza asystenta rodziny, o którym mowa w art. 12 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Ustawa zawiera w art. 214 § 2 k.p.k. uzupełnienie katalogu sytuacji procesowych, w których obligatoryjne jest przeprowadzenie wywiadu środowiskowego, o sprawy, w których oskarżony w chwili czynu nie ukończył 18 lat. Zapewni to implementację przepisu art. 7 ust. 2 dyrektywy 2016/800, który przewiduje obligatoryjną *„indywidualną ocenę dziecka będącego podejrzanym lub oskarżonym”*, co w polskim prawie karnym jest równoznaczne z koniecznością przeprowadzenia wywiadu środowiskowego.

Ustawa zawiera nowy art. 299b k.p.k., który implementuje art. 15 ust. 4 dyrektywy 2016/800. Przepis ten przewiduje możliwość obecności osoby wskazanej przez podejrzanego, który nie ukończył 18 lat, w czynnościach z udziałem tego podejrzanego przeprowadzanych w toku postępowania przygotowawczego. Jednocześnie uzależnia obecność tej osoby od tego, jaki wpływ może ona mieć na prawa i interesy podejrzanego, a przede wszystkim na przeprowadzenie danej czynności, a tym samym na skuteczność postępowania karnego.

Obowiązujące dotychczas przepisy k.p.k. nie przewidują obecności w czynnościach postępowania przygotowawczego osób innych niż przedstawiciele ustawowi (art. 316 § 1 k.p.k.) i odnoszą się wyłącznie do czynności niepowtarzalnych.

Nowe brzmienie art. 300 § 1 k.p.k. jest efektem implementacji art. 4 i art. 5 dyrektywy 2016/800, które przewidują prawo do informacji o uprawnieniach, przysługujące podejrzanemu, który nie ukończył 18 lat oraz osobie będącej *„podmiotem odpowiedzialności rodzicielskiej”*.

Również zmiana w art. 607l k.p.k. polega na poszerzeniu zakresu pouczenia, o którym mowa w § 4 tegoż artykułu. Wzór pouczenia będzie zawierał informacje o prawach

przysługujących osobie ściganej, która nie ukończyła 18 lat, której dotyczy europejski nakaz aresztowania. W projektowanym przepisie wskazuje się, że informacja taka powinna być przekazywana także przedstawicielowi ustawowemu bądź innej osobie wskazanej przez osobę ściganą albo wyznaczonej zgodnie a art. 76a k.p.k.

Konsekwencją zmian wprowadzonych w art. 300 oraz art. 6071 k.p.k. będzie konieczność wydania przez Ministra Sprawiedliwości dwóch rozporządzeń zawierających wzory pouczeń dla podejrzanego w postępowaniu karnym oraz dla zatrzymanego na podstawie europejskiego nakazu aresztowania.

Nowelizowany przepis art. 360 § 1 pkt 2 k.p.k. przewiduje wyłączenie jawności rozprawy, w sytuacji gdy choćby jeden z oskarżonych nie ukończył 18 lat.

W art. 2 ustawy, znalazły się przepisy nowelizujące Kodeks karny. Na etapie prac sejmowych, w trakcie drugiego czytania projektu ustawy, dodane zostały zmiany w art. 200b oraz w art. 202 § 1 Kodeksu karnego, polegające, w obu przypadkach, na zaostrzeniu sankcji karnej z dotychczasowego zagrożenia „grzywną, karą ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2” na zagrożenie „karą pozbawienia wolności do lat 3”.

W art. 200b sankcjonowane jest publiczne propagowanie lub pochwalanie zachowań o charakterze pedofilskim, zaś w art. 202 § 1 publiczne prezentowanie treści pornograficznych w taki sposób, że może to narzucić ich odbiór osobie, która tego sobie nie życzy. Przepisy art. 5 ust. 4 i 5 dyrektywy 2011/93 w sprawie zwalczania niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego dzieci oraz pornografii dziecięcej, ustanawiają dla takich czynów minimalny wymiar górnego zagrożenia karą w wysokości co najmniej 2 lat pozbawienia wolności, co odpowiadało dotychczas obowiązującemu wymiarowi górnej granicy sankcji.

Trzecia ze zmian dotycząca art. 202 § 4b Kodeksu karnego realizuje wniosek Komisji Europejskiej skierowany wobec Polski w ramach procedury naruszeniowej.

Wprowadzona zmiana polega na podniesieniu górnej granicy sankcji przewidzianej za popełnienie przestępstwa określonego w art. 202 § 4b k.k. z dotychczasowych dwóch do trzech lat pozbawienia wolności – czego wymaga art. 5 ust. 6 dyrektywy 2011/93.

Stanowi on, że „**Produkcja** pornografii dziecięcej podlega sankcji karnej w maksymalnym wymiarze co najmniej trzech lat pozbawienia wolności”.

Zmiana zawarta w art. 3 ustawy nowelizuje art. 212 § 1 Kodeksu karnego wykonawczego. Jej celem jest wdrożenie art. 12 dyrektywy 2016/800 (podobnie jak zmiany

w Kodeksie postępowania karnego). Przepis ten jest dość rozbudowany, gdyż dotyczy zasad osadzania pozbawionych wolności podejrzanych lub oskarżonych poniżej 18 lat. Przepis art. 212 § 1 k.k.w. w jego nowym brzmieniu statuuje jako zasadę umieszczanie osób uprzednio niekaranych i młodocianych osobno od osób dorosłych. Wyjątkiem jest sytuacja, gdy wspólne umieszczenie z osobą dorosłą jest podyktowane szczególnymi względami wychowawczymi oraz gdy nie jest to sprzeczne z dobrem młodocianego.

W art. 5 ustawa przewiduje nowelizację ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która precyzuje zadania asystenta rodziny, uzupełniając katalog zadań zdefiniowany w art. 15 ust. 1 tej ustawy o „udzielanie wsparcia dziecku poprzez towarzyszenie mu podczas posiedzenia albo rozprawy z jego udziałem na podstawie art. 76a k.p.k.”.

W związku z powyższym ustawa wprowadziła (w Kodeksie postępowania karnego) do katalogu wydatków Skarbu Państwa w Kodeksie postępowania karnego wynagrodzenie w postaci ryczałtu dla asystenta rodziny za udział w posiedzeniu albo rozprawie, o których mowa w art. 76a § 1 k.p.k.

W przypadku potrzeby wyznaczenia asystenta rodziny do udziału w rozprawie albo posiedzeniu, przewodniczący występuje do właściwego ze względu na miejsce prowadzenia postępowania kierownika jednostki organizacyjnej gminy, która organizuje pracę z rodziną, lub podmiotu, któremu gmina na podstawie art. 190 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zleciła organizację pracy z rodziną, o niezwłoczne przekazanie listy zatrudnionych asystentów rodziny wraz z danymi kontaktowymi.

Z uwagi na powyższe w nowelizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w art. 17 ust. 5 nakłada się na jednostki, o których mowa powyżej, obowiązek niezwłocznego przekazania listy asystentów rodziny oraz ich danych kontaktowych.

W art. 6 ustawy zawarto przepis przejściowy, który ma zapewnić do spraw wszczętych i niezakończonych stosowanie przepisów ustawy nowej.

Ustawa wejdzie w życie 15 lutego 2024 r., zaś przepisy art. 2 i 4, wejdą w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Przedłożona Senatowi ustawa pochodziła z przedłożenia rządowego (druk sejmowy nr 2933). Projekt ustawy wpłynął do Sejmu w dniu 12 stycznia 2023 r.

Pierwsze czytanie projektu miało miejsce na 72. posiedzeniu Sejmu w dniu 8 lutego 2023 r. Projekt przesłano do Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka. Komisja przedstawiła sprawozdanie (druk sejmowy 3047) w dniu 6 marca 2023 r.

W dniu 7 marca 2023 r. na 73. posiedzeniu Sejmu, w trakcie drugiego czytania zgłoszono dwie poprawki. Ich celem było dodanie zmian w art. 200b oraz w art. 202 § 1 Kodeksu karnego, polegających, w obu przypadkach, na zaostrzeniu sankcji karnej z dotychczasowego zagrożenia „grzywną, karą ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2” na zagrożenie „karą pozbawienia wolności do lat 3”.

Wobec zgłoszenia poprawek, projekt został ponownie skierowany do Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka. W sprawozdaniu (druk 3047–A) Komisja wniosła o przyjęcie przez Sejm obu poprawek zgłoszonych w drugim czytaniu.

W dniu 9 marca 2023 r. na tym samym 73. posiedzeniu, Sejm po przyjęciu dwóch poprawek zgłoszonych w drugim czytaniu przyjął ustawę. Za przyjęciem ustawy głosowało 445 posłów, przy 2 głosach przeciw i 1 głosie wstrzymującym się. 12 posłów nie głosowało.

III. Uwagi ogólne

1) W Sejmie, w trakcie drugiego czytania projektu ustawy, zgłoszone zostały dwie poprawki (druk sejmowy nr 3047–A), rozszerzające zakres przedmiotowy ustawy o nowelizację dwóch przepisów Kodeksu karnego nieobjętych pierwotnym projektem nowelizacji. Wniesione poprawki, w trzecim czytaniu, zostały zaaprobowane przez Sejm.

Poprawki te budzą wątpliwości co do ich dopuszczalności na gruncie Konstytucji z uwagi na ich cel – odrębny od celu wnoszonego projektu oraz z uwagi na etap procesu legislacyjnego na jakim zostały wprowadzone.

Kierunek zmian jakie zawiera nowelizacja dotyczy implementacji dwóch dyrektyw UE regulujących uprawnienia procesowe podejrzanych i oskarżonych, którzy nie ukończyli 18 roku życia oraz ma na celu zmianę jednego przepisu Kodeksu karnego, który nie realizował prawidłowo jednej z norm dyrektywy 2011/93 w sprawie zwalczania

niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego dzieci oraz pornografii dziecięcej, zawartej w art. 5 ust. 6 tejże dyrektywy (w zakresie sankcji grożącej za **produkcowanie** pornografii dziecięcej).

Wprowadzone w drugim czytaniu poprawki mają na celu zaostrzenie sankcji karnej przewidzianej dla czynów zabronionych ujętych w dwóch innych przepisach rozdziału XXV Kodeksu karnego odnoszących się do przestępstw przeciwko wolności seksualnej i obyczajności.

Zmiany art. 200b oraz art. 202 § 1 Kodeksu karnego, polegają, w obu przypadkach, na zaostrzeniu sankcji karnej z dotychczasowego zagrożenia „grzywną, karą ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2” na zagrożenie „karą pozbawienia wolności do lat 3”. W art. 200b sankcjonowane jest publiczne propagowanie lub pochwalanie zachowań o charakterze pedofilskim, zaś w art. 202 § 1 publiczne prezentowanie treści pornograficznych w taki sposób, że może to narzucić ich odbiór osobie, która tego sobie nie życzy.

Wprowadzenie tych zmian nie jest związane z implementacją prawa unijnego, motywowane jest natomiast potrzebą zwiększenia represji karnej wobec sprawców czynów sankcjonowanych omawianymi przepisami. Stanowi zatem nowe rozwiązanie prawne, niezależne od treści i celu całości ustawy.

Obie poprawki zostały wniesione na ostatnim etapie procedury sejmowej. Nie były przedmiotem wcześniejszych rozważań na posiedzeniach Sejmu (w pierwszym czytaniu) czy posiedzeniach komisji (pomiędzy pierwszym i drugim czytaniem). Wyrażają nowość normatywną, a „zakres treściowy jest na tyle autonomiczny i odrębny od pierwotnego projektu, że mógłby uzasadniać potrzebę zasięgnięcia opinii przez uprawnione podmioty, które nie miały żadnych racjonalnych przesłanek by przewidywać, że zakres ustawy obejmie takie nowe materie, toteż nie mógł zająć stanowiska wobec tych materii.” (wyrok TK z 28 listopada 2007 r., sygn. akt K 39/07).

Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego podstawowe treści, które znajdują się ostatecznie w ustawie, powinny przebyć pełną drogę procedury trzech czytań, a więc muszą być objęte materiają projektu przekazanego do Sejmu (art. 118 i art. 119 Konstytucji).

Jak podkreśla Trybunał Konstytucyjny w wyrokach K 37/03 oraz K 45/05 „wnoszenie poprawek oznacza prawo składania wniosków, polegających na propozycji wykreślenia, dopisania lub zastąpienia innymi określonych wyrazów lub określonej części projektu

ustawy, niemniej prawo przedkładania poprawek nie może przekształcać się w surogat prawa inicjatywy ustawodawczej”.

W świetle orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego, z przyczyn wskazanych powyżej, omawiane przepisy, mogą być uznane za niezgodne z art. 118 ust. 1 oraz art. 119 ust. 1 Konstytucji.

Mając powyższe na uwadze należy rozważyć skreślenie budzących wątpliwości przepisów.

2) Celem przedłożonej Senatowi ustawy jest wdrożenie rozwiązań przewidzianych przepisami dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/800 z dnia 11 maja 2016 r. w sprawie gwarancji procesowych dla dzieci będących podejrzanymi lub oskarżonymi w postępowaniu karnym.

Jej treść wiąże się bezpośrednio z treścią przepisów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/48/UE z dnia 22 października 2013 r. w sprawie dostępu do adwokata w postępowaniu karnym i w postępowaniu dotyczącym europejskiego nakazu aresztowania oraz w sprawie prawa do poinformowania osoby trzeciej o pozbawieniu wolności i prawa do porozumiewania się z osobami trzecimi i organami konsularnymi w czasie pozbawienia wolności (zwanej dalej „dyrektywą 2013/48/UE”).

W motywach 6, 18 oraz 25–33 dyrektywy 2016/800 wskazuje się na komplementarność obu dyrektyw oraz określono reguły procesowe rządzące „prawem do adwokata” dla podejrzanych i oskarżonych, którzy nie ukończyli 18 roku życia. Są to:

- prawo do pomocy prawnej z urzędu, gdy podmiot odpowiedzialności rodzicielskiej takiej pomocy nie zapewnił,
- gdy dziecko początkowo nie było podejrzanym, a staje się nim podczas przesłuchiwania przez policję lub inny organ ścigania, **przesłuchanie powinno być wstrzymane** do czasu powiadomienia dziecka o jego statusie w postępowaniu oraz otrzymania pomocy adwokata,
- prawo krajowe powinno określać kryteria czasowych odstępstw od zasady przesłuchania w obecności adwokata podejrzanych i oskarżonych, którzy nie ukończyli 18 roku życia,
- decyzja w sprawie zezwolenia na czasowe odstępstwo powinna być poddana ocenie sądu, przynajmniej na etapie postępowania sądowego,
- państwa powinny zapewnić przestrzeganie, bez jakichkolwiek odstępstw, zasady poufności porozumiewania się między adwokatem a dzieckiem, powstrzymać się od

zakłócania takiego porozumienia się poprzez zachowanie zasady poufności spotkań i korespondencji.

Powyższe zasady postępowania wskazane w przytoczonych wyżej motywach dyrektywy 2016/800 oraz w jej art. 6 nie zostały zrealizowane przepisami przedłożonej ustawy. Nie dokonano również żadnych zmian art. 245 i art. 301 k.p.k.

Zwrócił na to uwagę Rzecznik Praw Obywatelskich w piśmie skierowanym do Komisji Ustawodawczej Sejmu oraz Naczelna Rada Adwokacka w petycji P10–47/21, wniesionej do Senatu. W stanowiskach tych wskazano, że konieczne jest:

- 1) wprowadzenie przepisów, które zapewniałyby, żeby osoba podejrzana mogła nawiązać kontakt z adwokatem (lub radcą prawnym), jeszcze przed pierwszym przesłuchaniem przez organy ścigania w postępowaniu karnym, w tym zagwarantowany winien być odpowiedni czas na przygotowanie obrony jeszcze przed pierwszym przesłuchaniem osoby podejrzanej,
- 2) usunięcie z obowiązujących przepisów Kodeksu postępowania karnego tych, które stanowią podstawę ingerencji w poufność kontaktów z adwokatem, tj. przewidzianych w art. 73 § 2 – 4 (obecność prokuratora podczas rozmowy z adwokatem albo kontrola korespondencji prowadzonej z adwokatem) oraz art. 245 § 1 k.p.k, w zakresie obejmującym słowa „w wyjątkowych wypadkach, uzasadnionych szczególnymi okolicznościami, zatrzymujący może zastrzec, że będzie przy niej obecny”.
- 3) wskazanie, że zastosowanie czasowego odstępstwa od przesłuchania w obecności adwokata nastąpić może jedynie na podstawie indywidualnej, sformalizowanej, uzasadnionej i zaprotokołowanej decyzji procesowej, zaś decyzja taka może zostać wydana przez sąd, a jeśli jest wydawana przez inny organ – musi istnieć droga jej sądowej kontroli.

Senacka Komisja Praw Człowieka, Praworządności i Petycji przygotowuje projekt nowelizacji Kodeksu postępowania karnego (druk senacki nr 875) tak, aby uwzględnić powyższe wymogi dyrektywy 2013/48 a tym samym również dyrektywy 2016/800.

Niestety na obecnym etapie postępowania legislacyjnego postulowane zmiany nie mogą być dodane do tekstu opiniowanej ustawy w formie poprawek ze względu na ich zakres wykraczający poza zakres przedłożenia.

IV. Uwagi szczegółowe i propozycje poprawek

1) w art. 1 w pkt 3, w dodawanym art. 76a w § 2 uprawnia się przewodniczącego składu orzekającego, który zamierza wyznaczyć asystenta rodziny dla oskarżonego który nie ukończył 18 lat, do wezwania kierownika jednostki organizacyjnej, która organizuje prace z rodziną do przedstawienia listy „zatrudnionych asystentów rodziny”.

Przepisy art. 17 stanowią, że asystenta rodziny zatrudnia kierownik jednostki organizacyjnej gminy, która organizuje pracę z rodziną, lub podmiot, któremu gmina na podstawie art. 190 zleciła organizację pracy z rodziną oraz, że praca asystenta rodziny jest wykonywana w ramach stosunku pracy w systemie zadaniowego czasu pracy albo umowy o świadczenie usług, do której, zgodnie z ustawą z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny, stosuje się przepisy dotyczące zlecenia.

Ponieważ zatem, praca asystenta może być wykonywana na podstawie umów opierających się o reżim Kodeksu pracy albo Kodeksu cywilnego, może budzić wątpliwość czy żądana przez sąd lista ma obejmować wszystkich asystentów rodziny, czy tylko tych zatrudnionych na podstawie umowy pracę.

W celu uniknięcia rozbieżnych wykładni, proponuje się usunięcie tego wyrażenia z przepisu.

Należy również dostrzec, że przepisy dodawane w Kodeksie postępowania karnego oraz w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nie są ujednoczone terminologicznie i treściowo. W k.p.k. sąd wymaga „listy zatrudnionych asystentów rodziny” a przepis zawarty w art. 5 pkt 2 dodający nowy ust. 5 w art. 17 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej „listy asystentów rodziny wraz z danymi kontaktowymi”.

W celu ujednoczenia treści przepisów odnoszących się do tego samego obowiązku proponuje się następującą poprawkę:

Propozycja poprawki:

- w art. 1 w pkt 3, w art. 76a w § 2 wyrazy „zatrudnionych asystentów rodziny” zastępuje się wyrazami „asystentów rodziny wraz z danymi kontaktowymi”.

2) w art. 6 ustawy zawarty jest przepis przejściowy, który nakazuje do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosować przepisy nowe – w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą. Formuła ta, prawidłowa w przypadku nowelizacji jednej ustawy nie sprawdza się w przypadku ustawy, która nowelizuje przepisy pięciu ustaw.

Przepis nie precyzuje bowiem, których zmienianych ustaw dotyczy. W szczególności nie wyłącza przepisów wprowadzanych nowelizacją ustawy – Kodeks karny.

Wprowadzenie przepisów zmieniających Kodeks karny i Kodeks karny skarbowy wchodzi w życie wcześniej niż pozostałe przepisy ustawy nowelizującej, jednak po wejściu w życie całej ustawy 15 lutego 2024 r. może powstać wątpliwość, czy przepis art. 6 zacznie obowiązywać również nowelizację Kodeksu karnego, zastrzegając (jako *lex specialis* w stosunku do art. 4 Kodeksu karnego nakazującego stosowanie ustawy względniejszej) sankcję karną wobec sprawców niektórych czynów zabronionych.

Przepis nie wypełnia zasad poprawnej legislacji, wywołując wątpliwości interpretacyjne wynikające z jego nadmiernej ogólnikowości.

Przepisy przejściowe innych ustaw, które mogą służyć za przykład odmiennego podejścia do formułowania analogicznych przepisów przejściowych stanowią np:

„... Do postępowań wszczętych i niezakończonych na podstawie ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 30 i 413) stosuje się, aż do prawomocnego zakończenia postępowania, przepisy tej ustawy w brzmieniu dotychczasowym.”,

albo

„... Do postępowań wszczętych i niezakończonych na podstawie ustawy zmienianej w art. 1 stosuje się, aż do prawomocnego zakończenia postępowania, przepisy tej ustawy w brzmieniu dotychczasowym.

Propozycja poprawki:

– w art. 6 w ust. 1 po wyrazie „niezakończonych” dodaje się wyrazy „na podstawie ustawy, o której mowa w art. 1 i 3,”.

Beata Mandylis

Główny legislator